QORTI TAL-MAĠISTRATI (GĦAWDEX)
ĠURISDIZZJONI SUPERJURI
SEZZJONI ĠENERALI

MAĠISTRAT DOTTOR PAUL COPPINI LL.D.

Ċitazzjoni Numru 1/1988

Rosa mart Paul Falzon, u b'digriet tat-23 ta' Jannar 2008 il-ġudizzju ġie trasfuż f'isem Joseph Falzon, Maria Falzon f'isimha proprju u f'isem oħtha Rita Ellul, Grace Falzon, Bernard Falzon, u Carmelo Falzon, Joseph Borg u b'digriet tat-22 ta' April 2002 il-ġudizzju ġie trasfuż f'isem Sonia mart Joseph Busuttil u Ian Borg minflokk Joseph Borg li miet fil-mori tal-kawża, f'ismu proprju kif ukoll għan-nom u in rappreżentanza tal-imsiefer Michael Borg, u b'digriet tal-15 ta' Frar 2008 il-ġudizzju ġie trasfuż minn isem Michael Borg għal fuq isem martu Anna Borg li miet fil-mori tal-kawża, u Peter Paul Borg f'ismu proprju kif ukoll għan-nom u in rappreżentanza ta' l-imsiefer Bernard Borg, u fuq it-talba ta' Joseph Borg u ta' Peter Paul Borg.

vs

Angela mart Anthony Scerri u b'digriet tal-10 ta' Novembru 1988 il-ġudizzju ġie trasfuż f'isem Joseph Xerri, Helen Cutajar, u Bernard Xerri bħala ulied il-konvenuta u Anthony Xerri bħala armel tagħha u dana peress li l-konvenuta Angela mart Anthony Scerri mietet fil-mori tal-kawża.

Sentenza in Parte

Illum il-Ġimgħa, 4 ta' Ottubru 2013

Il-Qorti,

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha l-atturi, wara li ppremettew:

Illi fil-wieħed u għoxrin ta' Diċembru tal-elf disa' mija tlieta u sittin (21-12-1963) mietet fin-Nadur, Għawdex, Grazzia Borg mart Bernard, omm il-

kontendenti, u bint il-mejjtin Joseph Camilleri u Rose nee’ Borg, imwielda u kienet toqgħod in-Nadur, Għawdex;

Illi fid-dsatax ta’ Frar tal-elf disa mija tmienja u sebgħin (19-02-1978 miet fin-Nadur, Għawdex Bernard Borg, ġia armel ta’ Grazzia, missier il-kontendenti, u bin il-mejtin John Mary Borg u Angela nee’ Vella, imwieled in-Nadur, Għawdex fejn kien joqgħod;

Illi fit-tnax ta’ Settembru tal-elf disa’ mija sitta u ħamsin (12-09-1956) fil-Pieta’, Malta, miet Giovanni Maria Borg, ħuh il-kontendenti, u bin il-fuq msemmija Bernard Borg u Grazi Camilleri u li l-isetss kellu tlett ulied u ċioe’ lil Peter Paul, Bernard u Joseph;

Illi l-konjuġi Bernard u Grazia Borg irregolaw il-wirt u s-suċċessjoni tagħhom b’testment unica charta fl-atti tan-Nutar Dottor Giuseppe Cauchi tal-erba’ u għoxrin ta’ Ottubru tal-elf disa’ mija tlieat u ħamsin (24-10-1953), filwaqt li l-imsemmi Bernard Borg għamel testment ieħor waħdu fl-ati tan-Nutar Dottor Giuseppe Cauchi fit-tlieta ta’ Novembru tal-elf disa’ mija u sebgħin (03-11-1970);

Illi l-kontendenti jipposjedu in kommun bejniethom diversi beni provenjenti mill-wirtijiet msemmija;

Illi l-atturi ma jixtiequx jibqgħu fi stat ta’ kommunjoni u minkejja t-tentattiva tagħhom għall-qasma, il-konvenuta qegħdha tirrifjuta li ssir il-qasma.

Talbu lill-konvenuta tgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti:

1. Tillikwida l-kommunjoni tal-akkwisti ġia eżistenti bejn l-imemmija Bernard u Grazia Borg, billi tiġi ddikjaratha li tikkonsisti f’dawk il-beni li jirriżultaw fil-kors tal-kawża;

2. Taqsam l-istess kommunjoni tal-akkwisti hekk likwidatha f’żewġ porżjonijiet ugwali li jiġu assenjati porzjon lill-assi ereditarji ta’ Bernard Borg u l-ieħor lill-assi ereditarji ta’ Grazzia Borg;

3. Tillikwida l-assi partikolari ta’ Bernard Borg billi jiġu ddikjarati li jikkonsistu f’nofs il-kommunjoni tal-akkwisti kif likwidata u f’dawk il-beni u sustanzi oħra li jirriżultaw fil-kors tas-smiegħ tal-kawża bħala parafernali tiegħu;

4. Tillikwida l-assi partikolari ta' Grazia Borg billi jiġu ddikjarati li jikkonsistu f'nofs il-kommunjoni tal-akkwisti kif likwidat u f'dawk il-beni u sustanzi oħra li jirriżultaw fil-kors tal-kawża bħala parafernali tagħha;

5. Taqsam l-assi msemmija f'sitt porżjonijiet ugwali li jiġu assenjati lill-kull wieħed u waħda mill-kondividenti minbarra l-aħwa Peter Paul Borg, Bernard u Joseph ulied il-mejjet Gio Maria li bejniethom jridu jieħdu sehem wieħed;

6. Tinnomina Nutar Pubbliku sabiex jippubblika l-att opportun ta' likwidazzjoni u diviżjoni u kuraturi deputati sabiex jirapreżentaw lill-eventwali kontumaċi;

7. F'każ li jirriżulta li l-beni msemmija jew uħud minnhom ma humiex komodament diviżibbli, tordna l-bejgħ tagħhom in liċitazzjoni, bl-ammissjoni ta' oblaturi estranei.

Rat id-Dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-atturi kkonfermata bil-ġurament minn Peter Paul Borg.

Rat in-Nota ta' l-Eċċezzjonijiet tal-konvenuta li eċċepiet illi:

1. Hija ma topponix ruħha għat-talbiet attriċi, purke' d-diviżjoni ssir a bażi u skont id-dispożizzjonijiet testamentarji tal-ġenituri tal-kontendenti, jew rispettivi nanniet tagħhom, u senjatament għab-bażi tat-testment magħmul minn Bernard Borg fit-tlieta ta' Novembru elf disa' mija u sebgħhin, fejn fl-ewwel artikolu dan iddispona illi min mill-eredi tiegħu ikun obbligat jikkollazzjona xi fond immobiljari għad-diviżjoni kompriż dak imħolli akkont ta' sehemha lil bintu Angela mart Toni Xerri "ikun obbligat iressaq l-istess fondi bil-valur tagħhom li kellhom fl-okkazzjoni meta l-imsemmija Angela Xerri ħaditu b'dota mingħajr skrittura l-lok in-Nadur, Għawdex fi Triq il-Mithna l-Qadima msemmi fl-istess ħames artikolu tat-testment tal-24 ta' Ottubru 1953".

2. Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri fid-dritt u fil-fatt.

Rat id-Dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-istess konvenuta kkonfermata bil-ġurament tagħha.

Rat il-verbal tal-legali tal-kontendenti tal-24 ta' Frar 2011 fejn talbu li f'dan l-istadju għandha tingħata sentenza *in parte* fuq il-kwistjoni jekk il-fond

numru 8A,Triq il-Mitħna, Nadur, jifformax parti mill-assi in diviżjoni tal-mejtin Bernard u Grazia konjuġi Borg.

Rat id-digriet tagħha tas-17 ta' Mejju 2013 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza fuq din il-kwistjoni.

Rat in-Noti ta' l-Osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti.

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża.

Ikkunsidrat:

Illi permezz ta' din il-kawża l-atturi qegħdin jitolbu l-likwidazzjoni u diviżjoni tal-beni formanti parti mill-ereditajiet ta' Bernard u Grazia konjuġi Borg. Fil-mori tas-smiegħ tal-kawża, u partikolament wara li l-konvenuti għamlu riċerki fuq it-trasferimenti ta' l-istess konjuġi Borg, irrizulta li dwar il-fond numru 8A, Triq il-Mithna, n-Nadur, imħolli bi prelegat fit-testment *uniċa ċarta* tad-deċujus lill-binthom il-konvenuta Angela Scerri akkont ta' sehemha mill-wirt tagħhom, qatt ma kien sar xi kuntratt li bih jista' jingħad li dawn kienu akkwistaw l-istess fond. [1] Anzi rrizulta li l-art li fuqha ġiet sussegwentement mibnija d-dar in kwistjoni, kienet ġiet assenjata lil Michele Camilleri, hu d-deċujus Grazia Borg, permezz ta' kuntratt ta' diviżjoni in atti Nutar Angelo Ċauċhi tat-8 ta' Gunju 1912. [2]

Il-konvenuti presenti, ulied l-imsemmija Angela Scerri, allura qed jagumentaw illi dan il-fond ma jistax jiġi nkluz fl-assi tal-konjuġi Borg u kien għadu jappartjeni lill-imsemmi Michele Camilleri, jew aħjar l-eredi tiegħu, sakemm huma akkwistaw nofs indiviż (1/2) mill-art li fuqha inbniet id-dar in kwistjoni mingħand wiehed mit-tfal tiegħu Miċhael John Camilleri, permezz ta' att ta' donazzjoni tad-9 ta' Lulju 2011. [3] Minn naħa tagħhom l-atturi jsostnu li, għalkemm huwa minnu illi ma jeżistu ebda kuntratti li jistgħu jindikaw li l-konjuġi Borg kienu xi darba akkwistaw mingħand l-imsemmi Michele Camilleri, l-art li fuqha nbena l-fond in kwistjoni, hemm bizzejjed evidenza fl-atti tal-kawża li turi li kemm il-konjuġi Borg għal żmien twil qiesu din il-proprjeta' bħala li tappartjeni lilhom, kif ukoll għamlu uliedhom wara l-mewt tagħhom, inkluż l-istess Angela Scerri.

---

[1] Ara ricerki relattivi esebita flimien man-Nota tal-konvenuti tal-21 ta' Ottubru 2009, a fol.291 – 436 tal-process

[2] Dok.SA 1 a fol. 296 -335

[3] Ara kopja ta' dan l-att a fol. 473 - 475

Huwa magħruf li proprjeta’ mmobbli tista’ tiġi akkwistata permezz ta’ kuntratt, wirt jew bis-saħħa tal-preskrizzjoni. Fil-każ in eżami huwa ammess li ma jeżisti l-ebda kuntratt li jista’ jipprova li l-konjuġi Borg kienu akkwistaw b’xiri, donazzjoni, tpartit jew mod ieħor il-fond numru 8A,Triq il-Mitħna, n-Nadur, jew ta’ l-inqas l-art ta’ taħtu. Lanqas ma qiegħed jingħad li dan għadda għand xi ħadd minnhom b’wirt. Anzi l-kuntratt ta’ diviżjoni hawn fuq imsemmi tal-1912 jimmilita proprju l-kuntrarju. Irid jiġi nvestigat għalhekk għandhomx raġun jgħidu l-atturi li dan il-fond għadda għand il-konjuġi Borg bis-saħħa tal-preskrizzjoni akkwiżittiva ta’ tletin sena.

“Il-preskrizzjoni hija mod ta’ akkwist ta’ jedd b’pussess kontinwu, mhux miksur, paċifiku, pubbliku, u mhux ekwivoku, għal żmien li trid il-liġi.” [4]

Dwar dan l-artikolu, adottat mill-Kodiċi Napoleoniku,[5] il-**Baudry-Lacantinerie** jispjega illi:

“*Le condizioni enumerate da questo articiolo sono richieste per ogni prescrizione acquisittiva, tanto per la prescrizione da dieci anni a venti anni, quanto per quella di trenta. Tutte tendono a denunciare al vero proprietario l’uzupazione che e’ stata commessa di lui, e a metterlo in grado di respingela. Di queste condizioni quattro soltanto si riferiscono, in modo esatto a qualita’ del possesso, e all’assenza dei vizi del possesso; queste contemplano il carattere continuo, pacifico, pubblico, e non equivoco del possesso. L’interruzione e’ infatti la cessazione del possesso, e non ne e’ soltanto un vizio; quanto all’intenzione di comportasi come proprietario, nel nostro diritto attuale, e’ un elemento essenziale del possesso.*” [6]

Dwar il-kundizzjoni tal-**kontinwita’ u nuqqas ta’ interruzzjoni**, l-istess awtur ifisser illi:

“*Il possesso e’ continuo, quando e’ senza intermittenze e senza lacune…perche’ il possesso sia continuo non e’ necessario che il possesso sia stato in contatto costante con la cosa; a questo modo non vi sarebbe prescrizione possibile. Basta che abbia compiuto regolarmente i diversi atti di godimento di cui la cosa e’ suscettibile, che sia comportato come un proprietario accurato e diligente.*

[4] Art.2107(1) tal-Kap.16
[5] C.f. art.2229 Kodici Civili Taljan
[6] Trattato Teorico-Pratico di Diritto Civile; Della Prescrizione, para.238 pag.190

La prescrizione trasforma il fatto in diritto: il possesso che vi conduce deve dunque essere la manifestazione regolare del diritto che il possessore pretende avere sulla cosa e che la prescrizione consolidera'. [7]

…L'interruzione non deve esser confusa con la discontinuita'. Essa e', salvo il caso di abbandono, di derelicto, opera di un terzo, o suppone almeno l'intervento di un terzo; la non continuita' e' imputabile al possessore. L'interruzione, e ora una turbativa giuridica del possesso, ora un' interruzione del possesso, una perdita momentanea; la non continuita' implica che il godimento non sia stato normalmente esercitato." [8]

L-istess awtur jgħallem illi l-pussess irid ikun **paċifiku** bil-mod segwenti:

"*Un individuo si impadronisce di un fondo con mezzi violenti: poco importa che sia per mezzo di violenze fisiche o morali risultanti da minacce, poco importa anche che questi mezzi violenti siano stati impiegati contro il vero proprietario o contro un'altra persona, che siano il fatto del possessore stesso o di altre persone che agiscono in suo nome. Questi atti di violenza, dice la legge, non potranno fargli acquistare il possesso utile per la prescrizione*." [9]

Dwar il-kundizzjoni l-oħra li l-pussess irid ikun **pubbliku** l-Baudry jgħid illi:

"*La clandestinita' dice il Dunod, e' un ostacolo alla prescrizione perche' il possessore nasconde il suo godimento, e gli interessati che non lo hanno conosciuto sono scusabili per non essersi opposti. Si e' possessore clandestino quando apprendendo una contestazione, si entra in possesso furtivamente e con atti oscuri, che si crede non debbano venire a conoscenza delle parti interessate, perche' e' difficile che li sappiamo. Collocandosi dal punto di vista inverso, si deve dire che il possesso e' pubblico quando e' stato esercitato a vista e saputa di quelli che l'hanno voluto vedere e sapere...*" [10]

Kundizzjoni importanti ferm għal din il-preskrizzjoni fil-liġi kontinentali hija l-pussess ***a titolo di propietario*** jew ***animo domini***. Dwar dan l-element l-awtur ċitat jgħid illi:

[7] Ibid. para. 239 pag. 191
[8] Ibid. para.242 pag.194
[9] Ibid.para.251 pag.199
[10] Ibid. para. 257 pag.204

"*Per poter prescrivere occorre possedere animo domini, cioe' a titolo di proprietario, o in modo piu' generale a titolo di padrone del diritto che si pretende acquistare per prescrizione. Questa non e' soltanto una semplice qualita' del possesso; e secondo noi, nel sistema che ha ispirato i legislatori del Codice civile, un* ***elemento costitutivio***.

L'animus domini esiste presso colui che possiede in virtu' di un titolo traslativo di proprieta', come vendita, permuta, donazione. Esiste anche presso l'usurpatore, preaedo; senza dubbio questo non ignora che la proprieta' della cosa appartiene ad altri; egli e' in mala fede, ma cio' non gli impedisce di avere animus domini; egli si dice proprietario e agisce come tale. Invece il fittaiuolo, il commodatario, il depositario, il tutore, il marito, e in modo generale tutti gli amministratori della cosa altrui non hanno l'animus domini; il loro stesso titolo implica il conoscimento del diritto del proprietario." [11]

Minn dan johrog illi l-atti ***di pura facolta' e di semplice tolleanza*** qatt ma jistgħu iwasslu għall-pussess jew għall-preskrizzjoni, għax kif ikompli jfisser l-istess awtur:

"*Il possesso e' un fatto che implica la pretesa ad un diritto di cui si presenta come l'esercizio.*

Per conseguenza, perche' gli atti possano generare il possesso o la prescrizione insieme, occore che l'uzupazione sul diritto altrui, una violazione di questo diritto generante a vantaggio di colui contro il quale l'uzurpazione e' commessa, un'azione giudizziaria per farla cessare. La prescrizione e' la trasformazione di uno stato di fatto in uno stato di diritto; questa trasformazione non e' possible, com'e' chiaro, se non quando il fatto implica positivamente la pretesa a un certo diritto." [12]

Finalment il-pussess irid ikun ukoll **mhux ekvivoku**. Dan ifisser fi kliem il-Baudy illi:

"*Dicendo che il possesso deve essere non equivoco, non e' probabile che la legge abbia inteso formolare una condizione particolare distinta da quella studiata fin qui. E' piuttosto una determinazione di queste diverse condizioni, un carattere che e' comune a tutte. Si e' voluto dire che le diverse qualita' del possesso (animus domini, continuita', publicita'…) debbono risultare in modo chiaro, certo, non equivoco, dai fatti allegati dal*

[11] Ibid. para.264, 265 pag.208
[12] Ibid. para. 275 pag.213

possessore. Cosi' il possesso di un condominio sara' quasi sempre, equivoco dal punto di vista dell'animus domini. Se alcuni fatti molto significativi non vengono a dimostrare che vi e' stata la volonta' di possedere per proprio conto esclusivo, dovra' essere considerato come se abbia posseduto per conto di tutti gli interessati e non potra' per conseguenza opporre alcuna prescrizione agli altri condomini." [13]

Dan it-tagħlim ġie ukoll adottat mill-qrati tagħna fejn ingħad illi:

"*…għall-effikaċja tagħha bħala akkwiżittiva, din il-preskrizzjoni tippresumi l-pussess leġittimu li trid il-liġi għaż-żmien kollu tat-trentenju. Hu magħuf illi l-elementi tal-pussess ċivili huma tnejn, dak materjali, il-poter fuq il-ħaġa, u ieħor intenzjonali, l-animu tal-pussessur li jgawdi d-dritt fuq il-ħaġa bħallikieku hu kien il-proprietaju tagħha 'animus et corpus, corpus possessionis, et animus possidendi vel animus domini'. Għalhekk ma hux pussess ċivili dak li jonqos fih wieħed jew ieħor minn dawn iż-żewġ elementi, b'mod illi mhux biżżejjed id-detenzjoni tal-ħaġa jew it-tgawdija tagħha mhux bħala ħaġa proprja, imma bħala ħaġa ta' ħaddiehor, għaliex allura din tkun biss detenzjoni jew tgawdija prekarja. Barra minn dan hemm bżonn illi l-pussessur ikun leġittimu u kwindi li jipproduċi l-effetti ġuridiċi tiegħu speċjalment għall-akkwist tal-proprjeta' bid-dekorriment taż-żmien. U biex dan il-pussess jista' jissejjaħ leġittimu, hemm bżonn illi jirnexxu ċerta kwalitajiet jew karattri, jiġifieri illi jkun kontinwu, mhux interrott, paċifiku, pubbliku u mhux ekwivoku*." [14]

Applikati dawn il-prinċipji għall-każ in eżami nsibu illi:

(i) ta' l-inqas mis-sena 1948 il-konjuġi Borg kienu ġia qegħdin iqisu l-art fi Triq il-Mitħna, assenjata bil-kuntratt fuq imsemmi tal-1912 lil Michele Camilleri, bħala tagħhom. F'dik is-sena jirriżulta li huma kienu applikaw biex jibnu xi kmamar fuq dik l-art; [15] mhux normali li xi ħadd jaqbad u jibni fuq biċċa art jekk ma jkunx hemm xi tip ta' assikurazzjoni li mhux ser jiġi disturbat fil-pussess tagħha;

(ii) fit-testment *unica carta* tagħhom tal-24 ta' Ottubru 1953,[16] il-konjuġi Borg kienu ħallew dan il-fond bi prelegat lil binthom Angela, wara li ddikjaraw li dan kien ġie preċedentement mogħti lilha bħala dota imma

[13] Ibid. para.287 pag.222
[14] Carmelo Caruana et. vs Orsla Vella; kollez. Vol.XXXVII.i.705
[15] Ara kopji tal-permessi tal-bini relattivi a fol. 484 – 487 tal-process
[16] Ara kopja ta' dan it-testment in atti Nutar Giuseppe Cauchi, Dok.D a fol 9 -14 tal-process

mingħajr kuntratt fl-okkażżjoni taż-żwieg tagħha ma' Toni Scerri, u li kienu saru benefikati bil-bini ta' tliet ikmamar fuqha; [17]

(iii) fid-denunzja tas-suċċessjoni ta' Grazia Borg, in segwitu għall-mewt tagħha fil-21 ta' Diċembru 1963,[18] u maħlufa minn bintha Maria Borg fis-17 ta' Marzu 1964, ġie dikjarat li din kienet tippossjedi *inter alia* "*1/2 minn lok li jinsab f'8 Old Mill Street, Nadur, bil-ġiardina ta' xi tliet kejliet mit-tramunata…*". [19]

(iv) fit-testment li għamel waħdu Bernard Borg fil-3 ta' Novembru 1970 wara li romol, filwaqt li għamel referenza għat-testament *unica carta* hawn fuq imsemmi, kkjarifika illi: "*kull min minnhom (l-eredi tiegħu) iressaq xi fond immobiljari għall-qasma kompris dak imħolli a kont ta' sehemha lill-bintu Angela mart Toni Xerri fil-ħames artikolu tal-imsemmi testment tal-24 ta' Ottubru 1953, ikun obbligat iressaq l-istess fondi bil-valuri tagħhom li kelhom fl-okkażżjoni meta l-imsemmija Angela Xerri ħadet b'dota mingħajr skrittura l-lok in-Nadur, Għawdex, fi Triq il-Mitħna l-Qadima imsemmi fl-istess ħames artikolu tat-testment tal-24 t'Ottubru 1953*." [20]

(v) fid-denunzja tas-suċċessjoni in segwitu għall-mewt ta' Bernard Borg, li seħħet fid-19 ta' Frar 1978, u konfermata bil-ġuramant ta' ibnu Joseph Borg fit-28 ta' Frar 1979, ġie dikjarat li fost il-beni li kellu l-imsemmi Bernard Borg, kien hemm in-nofs indiviż l-ieħor mill-fond fi Triq il-Mitħna, n-Nadur;[21]

(vi) fid-denunzja dwar il-konsolidazzjoni ta' usufrutt, wara l-mewt ta' l-istess Bernard Borg, maħlufa wkoll minn Joseph Borg fl-istess data, rega' ġie ndikat in-nofs indiviż li kellha Grazia Borg minn dan il-fond; [22]

(vii) l-istess konvenuta Angela Scerri, fin-Nota ta' l-Eċċezzjonjiet tagħha f'din il-kawża, ppreżentata fit-3 ta' Frar 1988, ukoll irrikonoxxiet li l-fond fi Triq il-Mitħna l-Qadima, n-Nadur, imħolli lilha b'dota kien jifforma parti mill-assi tal-ġenituri tagħha; [23]

---

[17] Il-hames artikolu ta' dan it-testment; a fol.13 tal-process
[18] Ara estratt mic-certifikat tal-mewt tagħha; Dok.A a fol.6 tal-process
[19] Item nru.3 ta' din id-denunzja a fol 17 – 19 tal-process
[20] Ara kopja ta' dan it-testment; Dok.E a fol 15 -16 tal-process
[21] Ara item 3 fil-lista tal-beni mmobbli tiegħu a fol. 21 tal-process
[22] Ara kopja ta' din id-denunzja a fol. 24 – 25 tal-process
[23] Ara din in-Nota a fol.38 tal-process

(viii) sakemm ma sarux ir-riċerki tat-trasferimenti tal-konjuġi Borg, ħadd ma kellu ebda dubbju li dan il-fond kien jappartjeni lilhom u ħadd qatt ma ddisturbahom fil-pussess tiegħu; ma jirriżulta li ħadd aktar, apparti l-eredi tagħhom wara l-mewt tagħhom, qatt ma rreklama li dan il-fond kien tiegħu; l-unika ekwivoċita' li setgħet inqalgħet dwar il-vera appartenenza tiegħu, kien fl-okkazzjoni tal-kuntratt ta' "donazzjoni" li sar minn Miċhael John Camilleri lil ulied Angela Scerri fid-9 ta' Lulju 2011.[24] Imma l-istess Michael John Camilleri f'affidavit li għamel xahrejn biss wara, stqarr illi: "*…I would like to state, however, that I definitely had no intention to prejudice any party nor cause any negative repercussions as this contract clearly causes. I was told by Benny Xerri (wieħed mit-tfal ta' Angela Scerri) that this land was given to Grazia by my father and Grazia so possessed it as her own. I just entered into this contract as I was informed that it would regularize matters, and not that I would further complicate them. When appearing on the contract,* ***I knew that I actually had no rigħts on the land, as it was not truly mine anymore.*** *I just appeared on it for formality's sake. Had I known that this contract was going to prejudice other relatives of mine, who I knew had rigħts on the said property, I would never have entered into such a contract*."[25] Sinjifikanti li f'dan il-kuntratt (a) Michael John Camilleri ma deherx personalment, (b) il-kuntratt ma ssuġġerihx hu stess, imma sar biss wara li ġie avviċinat minn Benny Scerri li kkonvinċieh li bih riedu jiċċaraw il-posizzjoni legali tagħhom; (ċ) hu ma daħħal xejn minnu għax tah lil ulied Angela Scerri b'donazzjoni.

F'dawn iċ-ċirkostanzi, jirriżulta għaldaqstant bl-iżjed mod ċar u inekwivoku li jikkonkorru l-elementi kollha hawn fuq imfissra sabiex jiġi dikjarat li l-fond numru 8A Triq il-Mitħna, in-Nadur, Għawdex, kien jappartjeni lill-konjuġi Grazia u Bernard Borg, bis-saħħa tal-preskrizzjoni trentennali, fl-epoka tal-mewt tagħhom. Ma kien hemm l-ebda ħtieġa li ssir kawża oħra *ad hoc* sabiex tiġi determinata din il-kwistjoni tal-preskrizzjoni, kif qalu l-konvenuti fin-Nota ta' l-Osservazzjonijiet tagħhom, ġialadarba l-istess kwistjoni tqajjmet mill-konvenuti preżenti biss, u mhux minn min suppost kellu xi interess li jirreklama dan il-fond għalih, u ċioe' l-eredi ta' l-imsemmi Michele Camilleri. Ghalhekk fid-diviżjoni proposta b'din il-kawża, l-istess fond għandu jiġi nkluż ma' l-assi tal-konjuġi Borg, bil-kundizzjonijiet stipulati fit-testmenti hawn fuq indikati tagħhom, b'tali mod li l-kuntratt imsemmi ta' donazzjoni tal-2011 m'għandu jkollu ebda effett għal fini ta' l-istess diviżjoni.

---

[24] Ara kopja tiegħu a fol. 473 -475 tal-process

[25] Ara dan l-affidavit esebit bhala Dok.X 1 a fol.483

L-ispejjeż ta’ din is-sentenza parzjali għandhom ikunu a karigu tal-konvenuti, li qajjmu din il-kwistjoni nutilment.

Paul Coppini
Maġistrat